

Nr 525.

Av herrar **Forslund** och **Bengtson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift), m. m.

Vårt lands rikt förgrenade föreningsliv har medfört ett stort behov av samlingslokaler. Vissa slag av föreningar, särskilt de religiösa sammanslutningarna, äga samlingslokaler, som uteslutande eller till huvudsaklig del användas för den egna rörelsen, medan andra grenar av föreningsrörelsen äga samlingslokaler, som i mån av utrymme äro tillgängliga för föreningsliv av olika slag. Man kan säga att vårt samhälles demokratiska föreningsliv är i hög grad beroende av att detta bestånd av samlingslokaler finnes och av att lokalerna opartiskt tillhandahållas mot skälig hyra.

Tidigare ansågs det vara dessa lokalägares ensak att anskaffa och sköta dessa samlingslokaler. Samhället, stat eller kommun, bidrog i regel icke alls till kostnaderna för anordnande av samlingslokaler. Företagarna, arbetsgivarna, voro också i regel ointresserade för denna verksamhet. Under de senaste årtiondena har dock en ändrad inställning till dessa problem inträtt. Sedan 1942 års riksdag godkänt grunder för lämnande av lån av statsmedel för samlingslokaler, har årligen på riksstaten varit uppfört anslag för detta ändamål. Enligt de av riksdagen godkända grunderna lämnas lån till nybyggnad eller till om- och tillbyggnad av befintlig samlingslokal eller till inköp av lokal, ävensom till avhjälpande av ekonomiskt trångmål. Lån beviljas till bolag, förening eller stiftelse som äger eller skall anordna för föreningslivet behövliga samlingslokaler av olika slag. Förutsättning för låns erhållande är att lånemottagare för lokalernas förvaltning antagit ett av statens nämnd för samlingslokaler godkänt reglemente, som bland annat även innehåller skyldighet för låntagaren att beträffande lokalernas förvaltning underkasta sig viss kontroll från det allmänna.

Nu rådande höga byggnadskostnader och framför allt gällande byggnadsreglering ha medfört att det rådande stora behovet av nya och förbättrade samlingslokaler endast i ringa mån kunnat fyllas. Det bör erinras om att mot ett redovisat behov av ny- eller ombyggnad av samlingslokaler för en kostnad av cirka 200 miljoner kronor under de senare åren byggnadstillstånd erhållits för endast cirka 5 miljoner kronor årligen.

Därest Kungl. Maj:ts proposition nr 220 till nu pågående riksdag bifalles skulle ytterligare hinder läggas i vägen för anskaffande av samlingslokaler. Genom påläggande av investeringsavgift bleve kostnaderna ännu större än

tidigare. Måhända skulle viss del av denna kostnadsökning täckas genom högre statslån än tidigare, och genom den föreslagna bestämmelsen om att den del av kostnaden som svarar mot statligt lån icke skall anses såsom avgiftspliktig investering kan investeringsavgiften nedbringas, men det torde ändå icke kunna undvikas att kostnaderna för anordnande av samlingslokaler ytterligare komma att stiga. Då behovet av nya och förbättrade samlingslokaler är skriande på många håll, kan det inte anses vara ett samhällsintresse att genom påläggande av investeringsavgift öka kostnaderna för samlingslokalernas anskaffande. En dylik ny avgift måste i sin tur även påverka kostnaderna för lokalernas drift i framtiden och då påläggas föreningslivet i form av ökade hyror.

Även om, såsom i det föregående antytts, statsmakterna tidigare icke lämnat direkt stöd för anordnande av samlingslokaler, så har man dock genom antagande av vissa bestämmelser i skattelagstiftningen velat bereda vissa ägare av samlingslokaler viss lättnad i beskattningen och därigenom erhålla lägre driftkostnader. Sålunda gäller sedan länge att ideell förening erlägger proportionsvis lägre inkomstskatt till staten än såväl ekonomisk förening som aktiebolag. Nykterhetsföreningarna åtnjuta härigenom en icke oväsentlig förmån. Dessutom gäller att nykterhetsförening, alltså en ideell förening, vilken äger fastighet är befriad från fastighetsskatt för den del av fastigheten, som användes för nykterhetsarbetet. Utgående från dessa förhållanden borde det varit följdriktigt om nykterhetsföreningarna undantagits från skyldighet att erlägga investeringsavgift för sina samlingslokaler. Då det emellertid icke bör ifrågasättas att samlingslokalerna i detta avseende böra ställas olika beroende på vem som är ägare, bör befrielse från erläggande av investeringsavgift gälla för alla ägare av samlingslokaler. För undvikande av missbruk torde böra stadgas att såsom villkor för befrielse från skyldighet att erlägga investeringsavgift skall gälla att vederbörande lokalägare förbundit sig att för förvaltningen av samlingslokalerna tillämpa av statens nämnd för samlingslokaler godkänt reglemente.

Med åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 220 må besluta, att bolag, förening och stiftelse, som äger eller ämnar anordna allmän samlingslokal, är befriad från skyldigheten att erlägga investeringsavgift, dock endast under förutsättning att för förvaltningen av lokalerna tillämpas av statens nämnd för samlingslokaler godkänt reglemente.

Stockholm den 13 november 1951.

Albert Forslund.

Torsten Bengtson.
